

DET KRIMINAL
PRÆVENTIVE RÅD

NÅR UNGE BEGÅR KRIMINALITET PÅ NETTET

OPSAMLING

Denne opsamling beskriver hovedpointerne fra undersøgelsen "Unge kriminelle adfærd på nettet".

Undersøgelsen er udført af lektor Jakob Demant, videnskabelig assistent Kathrine Elmose Jørgensen og ph.d.-studerende Sidsel Kirstine Harder, Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

Undersøgelsens kvantitative data består af tal fra Ungeprofilundersøgelsen indsamlet i 2016 i 41 kommuner. Analyserne er baseret på anonyme besvarelser fra ca. 49.000 unge mellem 12 og 25 år, som er i uddannelse (enten folkeskole eller ungdomsuddannelse). Ungeprofilundersøgelsen er ikke repræsentativ for hele landet, hvilket skyldes forskelle i besvarelsesprocenter.

Undersøgelsen baserer sig derudover på ekspertinterviews og kvalitative interviews med 34 unge, hvoraf 28 er eller har været involveret i digital kriminalitet. I undersøgelsen indgår endvidere netnografiske feltstudier på online sider, hvor der foregår kriminelle aktiviteter samt en litteraturgennemgang af indsatser rettet mod unges risiko- og kriminelle adfærd.

Download undersøgelsen på www.dkr.dk

Det Kriminalpræventive Råd

Polititorvet 14
1780 København V
45 15 36 50
dkr@dkr.dk
www.dkr.dk

Navnene på de unge, der er citeret, er anonymiserede.

Juni 2018

Fotos: Colorbox.com

Print: Merco Print

DKR nr.: 17-231-0140
ISBN: 978-87-92966-51-3

NÅR UNGE BEGÅR KRIMINALITET PÅ NETTET

Unge tilbringer mere og mere tid på de sociale medier og digitale platforme. Men vi ved meget lidt om unges digitale adfærd og endnu mindre om unges kriminelle adfærd på internettet. Derfor har Det Kriminalpræventive Råd taget initiativ til undersøgelsen 'Unge kriminelle adfærd på nettet', som afdækker, hvilken kriminalitet de unge begår på nettet, hvordan og hvorfor de gør det. Denne opsamling giver et overblik over undersøgelsens hovedresultater.

For størstedelen af de unge, der har deltaget i undersøgelsen, er internettet og sociale medier dybt integreret i deres hverdagsliv. Det gælder både for dem, der har begået kriminalitet på nettet, og dem der ikke har. For mange er det den primære kommunikationsform, og det er som regel lige så naturligt for de unge at være på et socialt medie med deres venner, som det er at være sammen i den fysiske verden. Det er derfor vigtigt ikke at adskille de to verdener, men at se dem som integrerede og flettet ind i hinanden.

Forskning¹ peger ikke desto mindre på, at unge er mere risikovillige, når de færdes på nettet. Grænsen for hvad, der er etisk forsvarligt, forskydes i et online univers, og derfor er det nærliggende at formode, at det også bliver lettere at begå kriminalitet på nettet i sammenligning med den analoge verden.

UNGES KRIMINALITET ONLINE

Heldvis begår langt de fleste unge ikke kriminalitet online, men på baggrund af rapportens data kan den kriminalitet, som unge udfører i den digitale verden, opdeles i fem hovedtyper:

- Ulovlig billed- og videodeling, hvilket vil sige deling af intime billeder og videoer af andre uden deres samtykke
- Hacking og DDoS-angreb (at lukke fx virksomheder eller andre aktørers hjemmesider ned)
- Svindel som fx misbrug af betalingskort, salg af varer, som ikke leveres, hælervarer, o.lign.
- Køb og salg af stoffer
- Pirateri og ulovlig downloading.

¹ Calvert, S.L. (2002): 'Identity Construction on the Internet', in S.L. Calvert, A.B. Jordan and R.R. Cocking (eds) *Children in the Digital Age: Influences of Electronic Media on Development*, pp. 57–70. Westport, CT: Praeger.

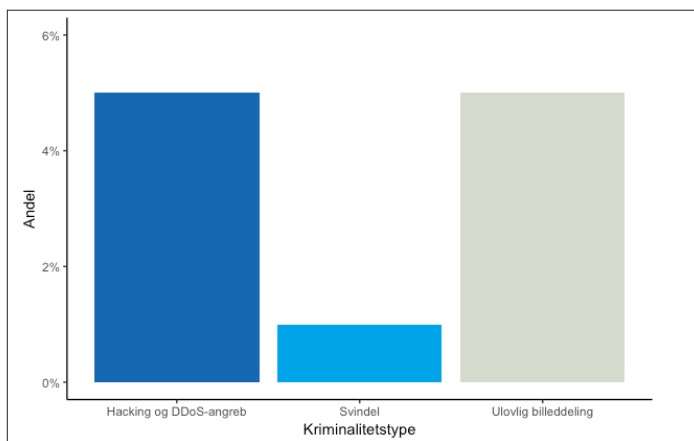

Fig. 1 Andel af unge, der har begået forskellige former for online kriminalitet.

5% af de unge, der er blevet spurgt i Ungeprofilundersøgelsen 2016, angiver at have delt et seksuelt billede/video af andre uden deres samtykke. 5 % angiver, at de har begået hacking eller DDoS-angreb. 3 % angiver, at de har svindlet med deres forældres betalingskort, og 1 % har svindlet med andres betalingskort .

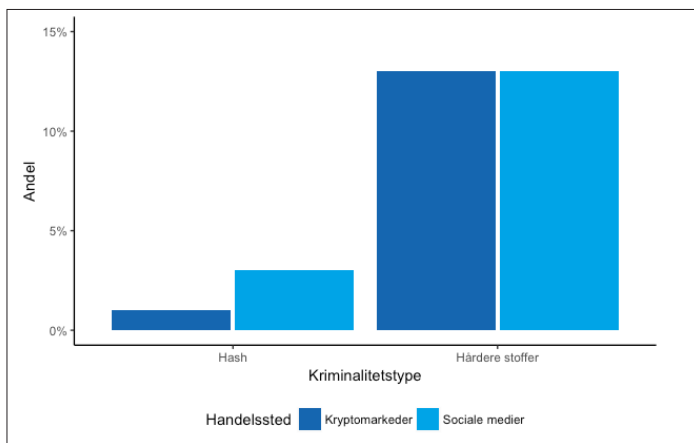

Fig. 2 Andel af unge, der har prøvet hhv. hash og andre illegale stoffer, der har købt deres stoffer online fordelt på sociale medier og kryptomarkeder².

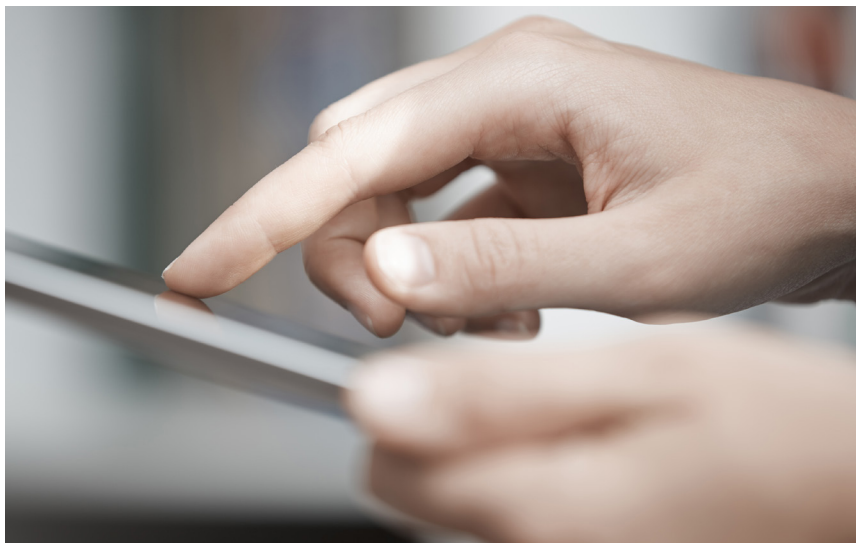
² Kryptomarkeder kendes også under navne som mørkenettet eller darknet, og dækker over websider, som eksisterer på et krypteret netværk, som ikke kan findes via søgninger på almindelige søgemaskiner som fx google, og som ikke kan tilgås fra almindelige browsere som safari og chrome.

5 % har delt et seksuelt billede/video af andre uden samtykke
5 % har hacket eller lavet DDoS angreb
3 % har svindlet med forældres betalingskort
1 % har svindlet med andres betalingskort

Undersøgelsen viser, at 18 % af de unge, der indgår i Ungeprofilundersøgelsen 2016, har prøvet at ryge hash. Af de 18 % har 3 % købt hash via sociale medier og 1 % har købt via kryptomarkederne. 5 % af de adspurgte har prøvet andre stoffer end hash. Af disse 5 % køber 13 % stoffer via sociale medier og 13 % via kryptomarkeder. Handlen med andre stoffer end hash (kokain, MDMA, amfetamin, LSD mv.) er således langt mere digitaliseret end handlen med hash.

Vi har ikke tal på hvor mange unge, der er involveret i pirateri og ulovlig downloading.

ULOVLIG BILLEDDDELING

I rapporten og anden forskning skelnes der mellem to typer ulovlig billeddeling; dagligdags billeddeling og organiseret billeddeling. Dagligdags billeddeling dækker situationer, hvor intime billeder eller videoer af andre deles eller fremvises i vennegrupper, som en del af et socialt fællesskab. Der er ofte en glidende overgang mellem den lovlige (det vil sige den deling, der foregår med samtykke) og ulovlige billeddeling på dette felt.

Den anden delingsform er mere organiseret. Her er der tale om lukkede fora, hvor kriminelle efterspørger, udbyder og udveksler intime billeder oftest af

unge piger og kvinder. De netnografiske observationer viser, at disse fora har en markedsstruktur, hvor delerne ofte har et lager af billeder, som prissættes på baggrund af udbud og efterspørgsel. Selvom penge dermed spiller en rolle i den organiserede billeddeling, er social anerkendelse og muligheden for selv at modtage intime billeder vigtige motiver for begge former for ulovlig billeddeling.

HACKING OG DDoS-ANGREB

Unge, der har erfaring med hacking og DDoS-angreb, er typisk startet tidligt – omkring de 13-14 år. Kriminalitetsformen kræver omfattende tekniske færdigheder, og kendetegnende for de unge er, at de er interesserede i programmering og/eller arbejder med programmering i andre sammenhænge samt har veludviklede tekniske kompetencer.

De unge i undersøgelsen er primært "white hat hackers", altså unge, der er drevet af ideologi og interesse for programmering og det computertekniske og derved begår hacking med henblik på at spore sikkerhedshuller og hjemmesiders sårbarheder for at forbedre computersikkerheden og for at beskytte egne og andres personlige data.

Der er dog også unge, der bedst kan betegnes som "black hat hackers". Her er formålet med hackingen fx at chikanere modparten i en konflikt ved at hacke vedkommendes (personer eller virksomheder) personlige profiler og konti.

Gevinsterne ved at hacke er både sociale, personlige og materielle. På den sociale side opstår der ofte online miljøer, hvor de unge møder andre unge, med hvem de deler interessen for hacking. Som personlige gevinster beskriver de unge følelsen af glæde og selvstændighed, når det faktisk lykkes at gennemføre et hackerangreb, og på den materielle side opnår de, der hacker sig adgang til hjemmesider og konti, adgang til ydelser, de ellers ville være afskåret fra.

"MAN FÅR SÅDAN EN LYKKEFØLELSE SOM OM MAN STYRER DET HELE"

Louis, 19 år, digitalt stofsalg og svindel med kreditkort

SVINDEL PÅ NETTET

Unge, der svindler med internethandel, er ofte også involveret i andre kriminelle aktiviteter og netværk – f.eks. køb og salg af stoffer – og de har typisk haft deres debut i 12-13 årsalderen. Svindel med internethandel er ikke bare ét fænomen, men dækker over misbrug af betalingskortoplysninger, salg, hvor den solgte vare eller ydelse aldrig leveres, salg af hælervarer, og bedrageri i forbindelse med salg af bitcoins.

De fleste af de unge fortæller, at de er kommet ind i miljøet gennem en ven, bekendt eller et familiemedlem, som har sat dem ind i, hvordan man teknisk gennemfører svindelen. De unge beskriver, at det er meget let at gennemføre svindel på internettet. På trods af denne lethed, er det blot 3 % af de unge i Ungeprofilundersøgelsen 2016, der angiver at have svindlet med deres forældres betalingskort og 1 %, der har svindlet med andres betalingskort.

KØB OG SALG AF STOFFER

Køb og salg af stoffer på nettet finder dels sted på lukkede grupper på sociale medier og dels på kryptomarkeder. Som det ses af figur 2, er det særligt handel med andre stoffer end hash (MDMA, kokain mv.), der foregår i et online univers, mens hashhandlen er langt mindre digitaliseret. På de sociale medier formidles adgangen til de lukkede grupper oftest af venner og bekendte – og det er også tit venner, kærester eller familie, der har introduceret de unge til stofsalg-miljøet. Handlerne finder ofte sted i festsituationer eller sociale sammenhænge, hvor de unge køber og indtager stoffer.

**"BARE DET DER ADRENALINKICK, NÅR MAN
SÅDAN TÆNKER 'HAHA, DET ER ULOVLIGT'"**

Alfred, 21 år, digitalt stofsalg

PIRATERI OG ULOVLIG DOWNLOADING

Som den eneste af de fem former for online kriminalitet, centrerer pirateri og ulovlig downloading sig ikke omkring online grupper eller bestemte fora. En stor del af de unge, der har begået pirateri, fortæller, at de er blevet "oplært" af et familiemedlem – typisk deres far eller stedfar.

Ulovlig downloading adskiller sig også ved at være en kriminel aktivitet, der så at sige er lukket om sig selv. Når de unge først har lært, hvordan de gør, udvikles teknikkerne ikke i synderlig grad, og downloading ser ofte ikke ud til at være knyttet til andre kriminelle aktiviteter. Gevinsten er primært materiel, da det downloadede materiale er gevinsten i sig selv.

"SELVOM DET ER ULOVLIGT OG SELVOM DET ER SÅ DUMT, SÅ NÅH JA, ALLE GØR DET ALLIGEVEL"

Liva, 18 år, ulovlig download

Der er dog en lille gruppe unge, der downloader i stort omfang og begår andre former for online kriminalitet (som hacking, stofhandel, svindel på nettet). Det, de downloader, anvendes dels til eget brug og dels til videresalg via grupper på sociale medier. For disse unge er det i høj grad det at tjene penge, der motiverer dem til begå aktiviteten.

TO GRUPPER UNGE

Ser vi på hvordan de unge er startet med at udøve kriminalitet på nettet, tegner der sig overordnet en klar opdeling mellem to grupper.

KRIMINALITET PÅ GRÆNSEN

I den ene gruppe udøver de unge dagligdagsbilleddeling og ulovlig downloading i ikke-overdrevet grad. De to aktiviteter opfattes ikke som ulovlige blandt de unge, og det kan desuden være vanskeligt at definere grænsen mellem den lovlige og den ulovlige del af aktiviteten. Mange af de unge, som downloader ulovligt eller deler billeder uden samtykke i en grad, hvor det ikke er organiseret, er ikke involveret i andre kriminalitetsformer, og de glider som regel mere eller mindre tilfældigt over i de kriminelle dele af aktiviteterne, fordi de ligger tæt opad de ikke-kriminelle aktiviteter.

ORGANISERET ONLINE KRIMINALITET

Den anden gruppe unge udøver mere organiseret kriminalitet som svindel, køb og salg af stoffer, organiseret billeddeling og hacking. Denne gruppe er kendetegnet ved oftest at udøve en række forskellige kriminalitetsformer, og de er typisk allerede integreret i et kriminelt miljø, når de fx første gang svindler med et kreditkort. På den måde er der ikke i nær så høj grad tale om, at de balancerer mellem det kriminelle og ikke-kriminelle, men snarere, at de glider ind og ud af forskellige kriminalitetsformer inden for miljøer, som er mere eller mindre kriminelle - både digitalt og analogt.

HVEM ER I RISIKO?

De fleste unge begår hverken kriminalitet online eller offline. Men for de unge, der faktisk begår kriminalitet, er der ifølge undersøgelsen fem forhold, der alle har betydning for, om unge begår kriminalitet online. Det drejer sig om:

- Trivsel,
- Grad af selvkontrol,
- Livsstil,
- Kriminalitet offline,
- Om de unge selv er udsat for online kriminalitet.

Kvantitativ data fra undersøgelsen indikerer, at risikofaktorerne for at begå online kriminalitet og offline kriminalitet er de samme: unge, der trives dårligt, har ringere selvkontrol og taler mindre med deres forældre, er i større risiko for at begå kriminalitet i det hele taget.

OVERLAP MELLEM AT BEGÅ ONLINE OG OFFLINE KRIMINALITET

Data fra undersøgelsen peger ligeledes på, at der er et tydeligt overlap mellem unge, der rapporterer, at de begår online og offline kriminalitet. Det tyder på, at unge, der er lovlydige offline, i højere grad er lovlydige online, mens de der begår lovbrud offline i højere grad også begår lovbrud online.

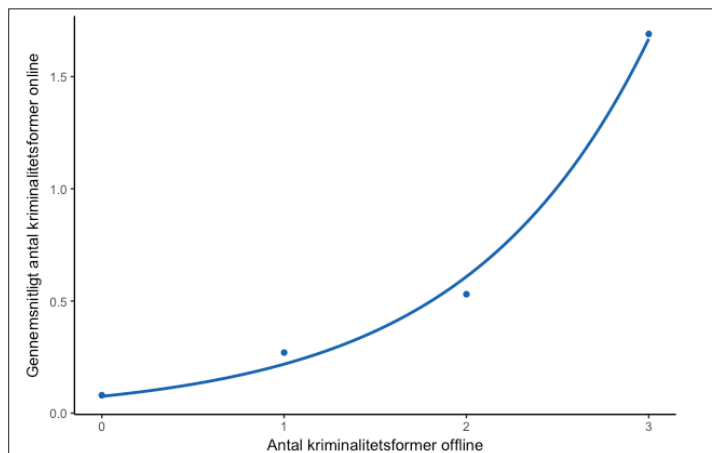

Fig. 3 Overlap mellem online og offline kriminalitet

OVERLAP MELLEM AT VÆRE OFFER OG GERNINGSPERSON

Der ses også et klart overlap mellem det at være udsat for kriminalitet (både online og offline) og selv at begå kriminalitet. Undersøgelsen peger på, at jo flere typer kriminalitet, man har været udsat for, desto flere typer kriminalitet har man gennemsnitligt selv begået.

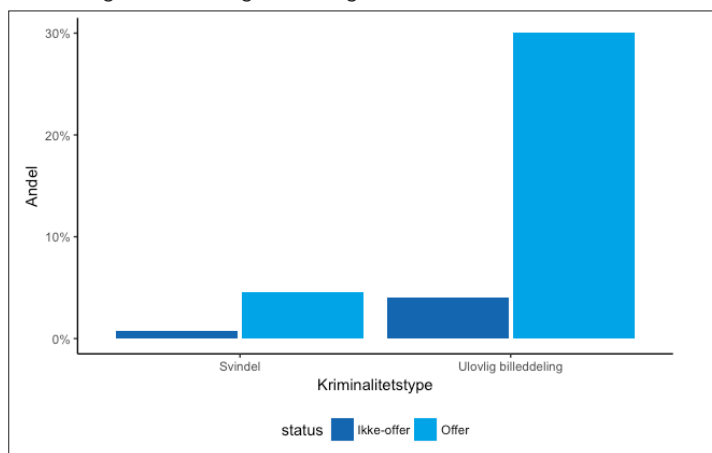

Fig. 4 Andel af ofre og ikke-ofre, der har begået ulovlig billeddeling og svindel på nettet.

I forhold til billeddeling uden samtykke viser undersøgelsen et stort overlap mellem offer og gerningsperson: blandt de unge, der ikke selv har været ofre for billeddeling, har 4 % delt et seksuelt billede/video af andre uden samtykke. Blandt de unge, der selv har været ofre for ulovlig billeddeling, er andelen, der har delt et seksuelt billede/video af andre uden samtykke, 30 %. Andelen af gerningspersoner er altså 7,5 gange højere blandt ofre sammenlignet med ikke-ofre.

Hvad angår svindel på nettet, viser undersøgelsen, at blandt dem, der ikke selv har været udsat for svindel er 0,7 % gerningspersoner, mens der blandt dem, der er selv har været udsat for svindel er 4,6 %, der har udsat andre for svindel. Andelen af gerningspersoner er altså 6,6 gange højere blandt ofre sammenlignet med ikke-ofre.

HVAD DRIVER DE UNGE?

Mange af de unge, som har begået kriminalitet på nettet, beskriver på tværs af de forskellige kriminalitetsformer, at de er drevet af nysgerrighed, spænding og grænsesøgning. Men for en del af de unge er involveringen i de kriminelle aktiviteter også forbundet med kedsomhed og de engageres i aktiviteterne som en form for tidsfordriv.

På den ene side er de unge altså drevet af rationelle ønsker og kalkuler om personlig vinding, materielle og sociale gevinster, og på den anden side er de styret af impulser og spontanitet, kedsomhed og nysgerrighed.

Det gælder for alle fem kriminalitetsformer, men særligt i forhold til svindel, billeddeling og hacking, at de to motivationer som regel smelter sammen, mens det for downloading og stofhandel i højere grad handler om at opnå bestemte gevinster – heriblandt dog også følelsesmæssige gevinster.

"DET ER MEGET NEMT, SKRÆMMENDE NEMT, ALTSÅ ALT FOR NEMT"

Louis, 19 år, digitalt stofsalg og svindel med kreditkort

NETVÆRK OG NØGLEPERSONER

For mange af de unge har bestemte nøglepersoner i deres netværk været udslagsgivende for, at de er blevet engageret i en specifik kriminalitetsform. I nogle tilfælde kommer initiativet fra en anden, som fx spørger, om den unge vil være med til at tage illegale stoffer, men i de fleste tilfælde kommer initiativet fra den unge selv, som opsøger netværk via grupper på Facebook, hackerfora eller personer i eget netværk; en ven, kæreste eller familiemedlem, som har erfaringer med stoffkøb og -salg, downloading, svindel med kreditkort eller salg af hælervarer.

Har man et ønske om at begå noget kriminelt, er det altså meget nemt. Dels hvis man allerede befinder sig i et kriminelt netværk og kan drage nytte af nøglepersoner i forhold til oplæring, og dels i forhold til hurtigt at blive en del af et kriminelt netværk via internettet og de sociale medier. På den måde kommer de sociale medier til at spille en central rolle, fordi det bliver nemt selv at opsoge de kriminelle netværk både hvis man ikke er en del af dem på forhånd samt hvis man ønsker at blive en del af andre, nye netværk - analoge såvel som digitale.

VEJE UD AF KRIMINALITET

En del af de unge er på undersøgelsestidspunktet stoppet med at begå kriminalitet på nettet. Det er der to hovedforklaringer på: De er blevet ældre, og de har fået en øget bevidsthed om de potentielle konsekvenser og risici, der er ved online kriminalitet.

**"JEG SÅ MIG SELV I SPEJLET, HVOR JEG SÅ
TÆNKTE 'DET ER IKKE MIG, DET DER'..."**

Alfred, 20 år, digitalt stofsalg

MAN BLIVER ÆLDRE

Gennemgående beskrives alderen som den mest dominerende forklaring fra de unge selv på, hvorfor de træder ud af kriminaliteten.

Vi ved samtidig, at de unges selvkontrol styrkes med alderen, og heraf deres gradvise afvisning af at tage kortsigtede beslutninger.

"JO ÆLDRE, DU BLIVER, JO STØRRE KONSEKVENSER FÅR DET (...). JEG BEGYNDTE AT TÆNKE MERE OVER DET. BLEV ÆLDRE, MERE MODEN"

Noah, 17 år,
hacking, bedrageri/svindel, ulovlig billeddeling, digitalt stofsalg,
ulovlig download, digital mobning og shitposting

ØGET BEVIDSTHED OM KONSEKVENSER

En gruppe af de unge forklarer, at de fik en form for "wake-up call", hvor de blev bevidste om, at det, de laver, er ulovligt. De opdager de negative sider ved det, og udtrykker, at det ikke blot handler om de juridiske konsekvenser, men også om de konsekvenser, det får for deres selvopfattelse, livskvalitet og relationer.

I tråd med dette peger nogle af de unge på, at de næsten er ligeglade med potentielle straffe, hvis de er under 18 år, da de "ikke kan komme i fængsel". At de kan få en plettet straffeattest udgør heller ikke en bekymring. I stedet bekymrer de unge sig mere om, at deres venner, kæreste eller familie (som ikke ved, at de udøver kriminelle handlinger) opdager, hvad de laver.

Nogle af de unge nævner, at det var en særlig person, fx en professionel, en kæreste eller ven, der fik dem til træde ud af kriminalitet. Andre peger på specifikke hændelser som afgørende for, at de stoppede med de kriminelle handlinger.

Hvad angår ulovlig downloading er der flere unge, der nævner, at streamingstjenester som Spotify og Netflix har mindsket behovet for at downloade ulovligt, mens andre fortæller, at downloadingssider er blevet lukket ned, eller at de selv er begyndt at tjene penge og derfor ikke længere har brug for at downloade. For de hackere, som er stoppet, er der som regel tale om mere ideologiske årsager som for eksempel, at de ikke opdager flere sikkerhedshuller på hjemmesider, eller at hjemmesiderne er blevet mindre sårbare.

DE, DER IKKE HAR FORLADT KRIMINALITET

De unge, som stadig er involveret i kriminelle aktiviteter ved undersøgelsestidspunktet, henviser typisk til at det skulle være større, livsændrende hændelser, der skulle få dem til at stoppe med at udøve aktiviteten - som for eksempel at få et barn eller at de selv eller deres ven bliver ramt af en overdosis.

I forhold til ulovlig billeddeling er det særligt personlige historier fra ofrene, der vil kunne få de unge til at stoppe: "Sådan nogle skrækhistorier, man skal høre, hvad gør det faktisk ved at menneske, når sådan nogle ting bliver delt" (Ida, 18 år, ulovlig billeddeling).

USYNLIGE VOKSNE

Flere af de unge, som har begået digital kriminalitet, beskriver de voksne i deres liv (forældre og lærere) som passive i forhold til, hvad de unge foretager sig på de digitale medier – både hvad angår kriminelle og ikke-kriminelle aktiviteter.

De fleste taler meget lidt med deres forældre og lærere om, hvad de laver på de digitale medier, og ofte taler de slet ikke med dem om det. Når de unge forsøger at forklare det, fremhæver de fleste, at de voksne ikke har forståelse for den digitale verden, de unge færdes i, og derfor heller ikke forstår de positive følelser, som de unge kan forbinde med at udøve digital kriminalitet eller bare færdes på nettet.

Flere af de unge pointerer også, at det de laver på nettet er meget privat, og derfor noget de hellere vil tale med deres venner end med deres forældre om. De færreste har haft samtaler med deres forældre om, hvad god opførsel er på nettet, om de har nogle bekymringer ved at være på nettet, eller hvordan de skal håndtere en svær situation på nettet. I de få tilfælde, hvor forældrene har fået indblik i, at de unge har lavet noget ulovligt på internettet, er der en tendens til manglende reaktion og opdragelse.

Noah fortæller fx om sine forældres reaktion, efter de har opdaget, at han har svindlet sig til store pengebeløb via nettet: "De fandt ud af det. Men de var sådan 'det skal du bare lade være med'."

Alfred fortæller, hvordan hans mor reagerer på, at han handler med hash på nettet: "Min mor sagde 'du skal ikke gøre det, det er ikke sundt'. Men ellers ikke, det er ikke et emne, vi snakker om ved spisebordet."

Det også de færreste unge, der inddrager deres lærere. For flere af de unge er lærerne 'ikke-allierede', og det handler på mange måder om at hemmeligholde over for lærerne, hvad de foretager sig i den digitale verden. Enkelte fortæller dog om, at der er blevet sat fokus på digital sikkerhed og tryghed på deres skoler, noget som af en af de interviewede betegnes som: "rigtig fint, virkelig oplysende".

Det tyder altså på, at der blandt de unge er et fravær af digital opdragelse og undervisning fra skolens og forældrenes side samt at de sjældent kan se, hvad de voksne skal bidrage med i forhold til deres digitale liv. Her opstår der en modsætning i den forstand, at der er en overordnet tendens til, at de unge på den ene side udtrykker manglende lyst til at invitere forældrene og lærere indenfor online, og på den anden side efterspørger, at forældrene har en dybere forståelse for, hvad de laver på internettet samt mere engagement og støtte fra voksne figurer.

STÆRKE ROLLEMODELLER OG INDSATSER I ØJENHØJDE

De eksperter i unges digitale liv, der er blevet interviewet i forbindelse med undersøgelsen, peger på, at det er vigtigt at styrke forældre og læreres positioner som gode rollemodeller, og engagere og motivere dem i forhold til at opdrage de unge digitalt. De understreger vigtigheden af, at man også som teenager har gode voksne rollemodeller, og at forældrene bibeholder interessen for de unges liv på nettet, selvom der er en tendens til større selvstændiggørelse i teenageårene.

De unge efterspørger desuden kampagner og indsatser, som ikke taler ned til dem, men møder dem i øjenhøjde og viser forståelse for, at deres fysiske og digitale verden er integrerede og anerkender, at de selv har bred viden om digitale faldgruber og fristelser – men at de kan have brug for hjælp til at håndtere dem.

VENNERNES ROLLE

Der er en stærk sammenhæng mellem mobning og risikoen for at begå kriminalitet. Børn og unge, der bliver mobbet jævnligt, er særligt udsatte i forhold til at blive engageret i både online og offline kriminalitet. Det er derfor væsentligt at have fokus på, hvordan man forebygger mobning, når man skal forebygge, at unge begår kriminalitet.

Undersøgelsen peger særligt på en gruppe unge, som er eller har været involveret i online mobning, shitposting³ eller chikane. Disse unge bør man i højere grad have fokus på, da de færdes inden for de samme online miljøer som nogle kriminelle og udøver risiko- samt krænkende online adfærd, og derfor potentielt er i risiko for at glide ind i kriminelle aktiviteter.

Ser vi på forebyggelse af digital mobning, viser undersøgelsen, at det er vigtigt at få engageret venner og jævnaldrende, der ikke er direkte involveret i den digitale mobning, men som ved at være til stede (online) kan vælge at gribe ind. Fokus skal rettes på, at få de unge til i højere grad at være bevidste om, hvornår de faktisk er vidne til online mobning, da venners manglende indgriben tit skyldes mangel på information og problemer med at vurdere situationens alvor. Forskningen⁴ peger særligt på, at ressourcestærke unge skal oplæres i, hvordan de kan hjælpe deres kammerater, hvis de er vidne til online mobning.

Forskningen⁵ peger ligeledes på, at forældre også kan spille en væsentlig rolle i forebyggelsen af digital mobning. Her drejer det sig særligt om, at forældre er opmærksomme på, hvad de unge laver i deres fritid og i skolen. Forældrenes involvering i de unges liv kan således være en stærk beskyttende faktor, når det gælder online mobning – langt stærkere end forældrerestriktioner af børnenes internetbrug .

3 Shitposting er et begreb, der i denne sammenhæng dækker adfærd på digitale grupper, som unge primært bruger til at udbrede og udveksle negative vurderinger af andre og hinanden.

4 Olenik-Shemesh, D., Heiman, T., Eden, S., (2017): Bystanders' Behavior in Cyberbullying Episodes. Journal of Interpersonal Violence 32, 23–48.

5 Khurana et al (2015): The Protective Effects of Parental Monitoring and Internet Restriction on Adolescents' Risk of Online Harassment. Journal of Youth and Adolescence May 2015, Volume 44, Issue 5, pp 1039–1047

Download opsamlingen og undersøgelsen på www.dkr.dk